רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסְרִין לשתות מהיין עד שיפריש, משום שיש לחשוש שמא יבקע הנוד ולא יתבררו התרומות והמעשרות לבסוף ונמצא ששתה טבל. הרי שרבי מאיר אינו חושש לבקיעת הנוד ורבי יהודה חושש לבקיעת הנוד. ואמר אביי שהוא הדין לענין מיתה, שרבי מאיר אינו חושש למיתה כמו שאינו חושש לבקיעת הנוד, ולכן אשת כהן שהלך בעלה למדינת הים מותרת לאכול בתרומה שאין לחשוש שמת בעלה, ורבי יהודה חושש למיתה כשם שחושש לבקיעת הנוד, ולפיכך אוסר לאשת כהן זו לאכול בתרומה שמא מת בעלה. ואם כן קשה, שאביי סותר את עצמו, שלענין עשיית בהמה דופן לסוכה, מפרש אביי שרבי מאיר חושש למיתה ולכן פוסל סוכה זו, ורבי יהודה אינו חושש ומכשיר את הסוכה, ואילו לענין אשת כהן באכילת תרומה, אמר אביי שרבי מאיר אינו חושש, ורבי יהודה חושש.

מתרצת הגמרא: אִיפּוֹךְ – דברי אביי נאמרו להיפך, שלא תירץ אביי את הסתירה בתרומה שרבי מאיר אינו חושש, ורבי יהודה חושש, אלא להיפך היה תירוצו, שרַבִּי מֵאִיר חָיֵישׁ לְמִיתָה, והברייתא שאסרה לאשת הכהן לאכול תרומה היא כדעתו, וְרַבִּי יְהוּדָה לֹא חָיֵישׁ לְמִיתָה, והמשנה שמתירה לאשת הכהן לאכול תרומה היא כדעתו. ולא מלוקח יין הוכיח אביי את שיטתם של רבי מאיר ורבי יהודה, אלא מברייתא אחרת, דְּתַנְיָא, עֲשָׂאָהּ לַבְּהֵמָה דּוֹפֶן לַסּוּכָּה, רַבִּי מֵאִיר פּוֹסֵל, מפני שחושש למיתה, וְרַבִּי יְהוּדָה מַכְשִׁיר, משום שאינו חושש למיתה.

מקשה הגמרא: קַשְׁיָא דְּרַבִּי מֵאִיר אַדְּרַבִּי מֵאִיר, שבעשיית בהמה דופן לסוכה חושש רבי מאיר למיתה ופוסל אותה, ובלוקח יין אינו חושש לבקיעת הנוד ומתיר לשתות מהיין. מתרצת הגמרא: אָמַר לָךְ רַבִּי מֵאִיר, מִיתָה שָׁכִיחָא – מצויה היא ואינו יכול לעשות דבר כדי שלא תמות הבהמה, ולכן חושש לה רבי מאיר ופוסל את הסוכה, אבל בְּקִיעַת הַנּוֹד לֹא שְׁכִיחָא, אֶפְשָׁר דְּמָסַר לֵיהּ לַשּׁוֹמֵר – יכול למסור את הנוד לשומר שישמור שלא יבקע הנוד, ובשמירת השומר לא מצוי שיבקע הנוד, ולכן לא חושש רבי מאיר לבקיעת הנוד ומתיר לשתות מהיין.

מוסיפה הגמרא להקשות: קַשְׁיָא דְּרַבִּי יְהוּדָה אַדְּרַבִּי יְהוּדָה, שבדופן לבהמה אינו חושש שמא תמות ומכשיר את הסוכה, ובלוקח יין אוסר לשתות ממנו משום שחושש לבקיעת הנוד. מתרצת הגמרא: מַעֲמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה – הטעם של רבי יהודה שאסר לשתות מהיין הוא לָאו מִשּׁוּם דְּחָיֵישׁ לִבְקִיעַת נוֹד – אינו משום שחושש שמא יבקע הנוד ונמצא שלא התבררו מעולם התרומות והמעשר, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּלֵיתְ לֵיהּ בְּרֵירָה – שסובר שאין סומכים לומר שמה שיפריש לבסוף הוברר הדבר למפרע שהם התרומה והמעשר, ואפילו אם לא יבקע הנוד לבסוף, לא מועילה קריאת שם תרומה ומעשר, כל זמן שלא הפרישם ממש, ולכן אסור לו לשתות מהיין שבחבית.

מקשה הגמרא: וְלוֹא חָיֵישׁ רַבִּי יְהוּדָה לִבְקִיעַת נוֹד – וכי אין טעמו של רבי יהודה בגלל חשש בקיעת הנוד, וְהָא מְדַקְדֵּק בְּסִיפָא של הברייתא של הלוקח יין, אָמְרוּ לוֹ רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון שאסרו לשתות מהיין לְרַבִּי מֵאִיר שהתיר לשתות, האם אִי אַתָּה מוֹדֶה שצריך לחשוש שֶׁמָּא יִבָּקַע הַנּוֹד, וְנִמְצָא זֶה שׁוֹתֶה טְבָלִים לְמַפְרֵעַ, וְאָמַר לְהוּ רבי מאיר, לְכִשְׁיִבָּקַע הנוד נדון מה לעשות, כלומר אין אנו צריכים לחשוש לכך, מִכְּלָל דְּחָיֵישׁ רַבִּי יְהוּדָה לִבְקִיעַת הַנּוֹד וזה טעמו לאיסור, ואם כן קשה מדוע התיר רבי יהודה לעשות מבהמה דופן לסוכה ולא חשש שמא תמות.

מתרצת הגמרא: הָתָם – בברייתא, לא אמר רבי יהודה את הטעם שהוא עצמו אומר, אלא רַבִּי יְהוּדָה הוּא דְּקָאָמַר לְרַבִּי מֵאִיר טעם, שרצה שרבי מאיר יודה לו בו, וכך טען לו, לְדִידִי – לשיטתי הטעם שאסור לשתות מהיין הוא, משום דְּלֵית לִי בְּרֵירָה, אֶלָּא לְדִידָךְ דְּיֵשׁ בְּרֵירָה, ולדעתך אין זו סיבה לאסור, מכל מקום האם אִי אַתָּה מוֹדֶה דְּיֵשׁ לחשוש שֶׁמָּא יִבָּקַע הַנּוֹד, ומדוע אתה מתיר לשתות מיד על סמך שיפריש אחר כך. ועל זה אָמַר לֵיהּ – ענה לו רבי מאיר, לְכְשֶׁיִּבָּקַע נחשוב מה לעשות, כלומר אין צריכים לחשוש לכך.

מקשה הגמרא: וְכִי לֹא חָיֵישׁ רַבִּי יְהוּדָה לְמִיתָה ולכן מתיר להעמיד בהמה כדופן לסוכה, וְהָא תְּנַן במסכת יומא (ב.), רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף אִשָּׁה אַחֶרֶת – נוספת על אשתו מַתְקִינִין לוֹ – מזמנים לכהן גדול קודם יום הכפורים לצורך יום הכפורים, משום שחוששים שֶׁמָּא תָּמוּת אִשְׁתּוֹ, ובעבודת יום הכפורים נאמר (ויקרא טז ו) 'וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ' וביתו זו אשתו. הרי שמצינו שחושש רבי יהודה למיתה. מתרצת הגמרא: הָא אִיתְּמַר עֲלָהּ, אָמַר רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ, מַעֲלָה עָשׂוּ בְּכַפָּרָה – חומרא מיוחדת החמיר רבי יהודה בכפרת יום הכפורים שחוששים בה למיתה אף על פי שהוא חשש רחוק, ובדינים אחרים בגון סוכה אין רבי יהודה חושש לכך.

מקשה הגמרא: בֵּין לְמַאן דְּאָמַר – אביי שביאר את טעמו של רבי מאיר שפסל סוכה שדופנה עשויה מבהמה מחשש שֶׁמָּא תָּמוּת הבהמה, וּבֵין לְמַאן דְּאָמַר – רבי זירא שביאר שטעמו הוא מחשש שֶׁמָּא תִּבָּרַח, הרי שניהם סוברים שמִדְּאוֹרַיְיתָא מְחִיצָה כשירה, וְרַבָּנָן הוּא דְּגָזְרוּ בָּהּ מחשש שמא תמות או תברח, ואם כן קשה, אֶלָּא מַעֲתָּה, לְרַבִּי מֵאִיר תִּטְמָא מִשּׁוּם גּוֹלֵל – שהרי לדברי אביי ורבי זירא טעמו של רבי מאיר שאין בעלי חיים יכולים לשמש במחיצה לענין סוכה לחי ופסי ביראות אינו מעיקר הדין אלא מחשש שמא תמות או תברח, ואם כן לא שייך דין זה אלא לחומרא, אבל אם עשה מבעלי חיים גולל לקבר שמן התורה יש לו להיות טמא כדין גולל, אין להקל ולטהר מטעם זה, ואם כן אֶלָּמָּה תָּנַן – מדוע שנינו בעירובין (טו.) שהעושה מבעלי חיים גולל למת רַבִּי יְהוּדָה מְטַמֵּא מִשּׁוּם גּוֹלֵל, וְרַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר, הרי שאמר רבי מאיר את דבריו גם לקולא, ומוכח שאין טעמו של רבי מאיר משום חשש בלבד אלא יש לו טעם אחר.

אֶלָּא אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב, אכן אין טעמו של רבי מאיר מחמת חשש דרבנן, אלא מעיקר הדין ומדאורייתא אין לבעלי חיים דין מחיצה, משום שקָסָבַר רַבִּי מֵאִיר, כָּל מְחִיצָה שֶׁעוֹמֶדֶת בָּרוּחַ אֵינָהּ מְחִיצָה, משום שעיקר עמידת המחיצה היא על ידי דבר שאין בו ממש, וכיון שבהמה וכל דבר שיש בו רוח חיים עמידתם היא על ידי הרוח, אינם נחשבים למחיצה מדאורייתא, בין לקולא ובין לחומרא.

אִיבָּא דְּאָמְרִי, אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב, הטעם שקָסָבַר רַבִּי מֵאִיר שבעלי חיים פסולים מלהיות מחיצה הוא, לפי שכָּל מְחִיצָה שֶׁאֵינָהּ יכולה להיות עֲשׂוּיָה בִּידֵי אָדָם, אֵינָהּ מְחִיצָה. מבררת הגמרא: מַאי בֵּינַיְיהוּ – איזה נפקא מינה לדינא יש בין שתי הלשונות בדברי רב אחא בר יעקב, אִיבָּא בֵּינַיְיהוּ, דְּאוֹקְמָהּ – שסמך המחיצה בְּנוֹד תָּפוּחַ – מלא באויר, לְמַאן דְּאָמַר שהטעם שרבי מאיר פוסל בבעלי חיים הוא משום שמְּחִיצָה הָעוֹמֶדֶת בָּרוּחַ אֵינָהּ מְחִיצָה, גם מחיצה שסמובה על נוד נפוח פסולה כי חֲרֵי מחיצה זו עוֹמֶדֶת בָּרוּחַ, אך לְמַאן דְּאָמַר שבעלי חיים פסולים מחמת שהמחיצה אֵינָהּ עֲשׂוּיָה בִּידֵי אָדָם,

חֲרֵי מחיצה זו שסמוכה על נוד נפוח עֲשׂוּיָה בִּידֵי אָדָם – שהאדם נופח את הרוח בנוד, ולכן כשר הנוד לעשות ממנו מחיצה.

אָמַר מַר לעיל בברייתא, מְשׁוּם רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אָמְרוּ, אַף אֵין כּוֹתְבִין עָלָיו – על דבר שיש בו רוח חיים, גִּיטֵּי נָשִׁים. מקשה הגמרא: מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי – מדוע הוא פוסל גט שנכתב על בעלי חיים. מתרצת הגמרא: דְּתַנְיָא, נאמר (דברים כד א) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ, ומתיבת 'ספר' אֵין לִי לומר שאפשר לכתוב גט אֶלָּא על סֵפֶר – קלף, מִנַּיִן לְרַבּוֹת שאפשר לכתוב גט גם על כָּל דָּבָר שאינו קלף, כגון על לוח עץ או עלה של זית, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְכָתַב לָהּ', והיה יכול להיכתב רק 'ונתן בידה ספר כריתות', ומיתור הלשון 'וְכָתַב', לומדים שגט כשר מִכָּל מָקוֹם – אף שנכתב על שאר דברים ולא על קלף. וְאִם כֵּן שאפשר לכתוב גט גם על שאר דברים, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'סֵפֶר' – מדוע נאמר בפסוק 'ספר' שמשמעותו קלף, לוֹמַר לְךָ, שצריך לכתוב גט על דבר שהוא דומה לקלף, מַה מיוחד בְּסֵפֶר שהוא דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים וְאֵינוֹ אוֹכֵל – ואינו ראוי לאכילה, אַף כָּל דָּבָר שכותבים עליו גט, צריך שיהיה דבר שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים וְאֵינוֹ אוֹכֵל. ולכן פסל רבי יוסי הגלילי גט שנכתב על גבי בעלי חיים.

מקשה הגמרא: וְרַבָּנַן שחולקים על רבי יוסי הגלילי, מדוע אינם דורשים מ'סֵפֶר' למעט בעלי חיים ואוכל. מתרצת הגמרא: דעת חכמים שאמנם אִי כָּתַב לה בְּסֵפֶר כריתות', היינו מבארים את הפסוק כִּדְקָאָמְרַתְּ, שכוונת התורה ללמדנו על גבי מה יש לכתוב את הגט, הַשְׁתָּא דִּכְתִיב 'סֵפֶר' בלי בי"ת, אין הכוונה לומר על גבי מה לכתוב את הגט, אלא לְסִפְרִית דְּכָרִים בָּעָלְמָא הוּא דְּאָתָא – בא הכתוב ללמד שיכתוב בגט דברי כריתות, והיינו שיבאר ויספר בגט את דבר הכריתות על ידי שיכתוב בו אני פלוני מגרש את אשתי פלונית, והרי את מותרת לכל אדם.

שואלת הגמרא: בשלמא לרבי יוסי הגלילי ש'סֵפֶר' משמעותו קלף, צריך 'וְכָתַב' לרבות שאפשר לכתוב גם על שאר דברים שאינם קלף, אבל וְרַבָּנַן שמפרשים ספר לספירת דברים, הַאי 'וְכָתַב' מַאי דָּרְשֵׁי בֵּיהּ – הרי אין שום מיעוט בענין מה שצריך לכתוב עליו את הגט, ואם כן אין צריך את הריבוי 'וְכָתַב'. עונה הגמרא: הַהוּא מִיבָּעֵי לְהוּ – 'וְכָתַב' נצרך ללמד שדווקא בִּכְתִיבָה – על ידי כתיבת שטר, אשה מִתְגָּרֶשֶׁת, וְאִינָהּ מִתְגָּרֶשֶׁת בְּכָסָף – אם יתן לה הבעל כסף ויאמר לה הרי את מגורשת במעות אלו, אינה מגורשת. שלולי המיעוט סָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמִינָא שאף בגירושין יועיל כסף, הוֹאִיל וְאִיתְקַשׁ יְצִיאָה לַחֲוָיָה – שנאמר (דברים כד ב) 'וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ' וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר', 'וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ' היינו גירושין, 'וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר' היינו קידושין, וכיון שנכתבו בפסוק אחד, הרי הוקשו זה לזה, והייתי דורש מָה חֲוָיָה בְּכָסָף – כשם שבקידושין כשמהודה עצמה לבעל יכולה להתקדש על ידי כסף, אַף יְצִיאָה – בגירושין כשיוצאת מהבעל תוכל להתגרש בְּכָסָף שיתן לה הבעל, קָא מַשְׁמַע לָן 'וְכָתַב', שאשה אינה מתגרשת בכסף אלא בכתיבה דהיינו בשטר.

שואלת הגמרא: וְרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי שדורש מ'וְכָתַב' לרבות שכל דבר שאין בו רוח חיים ואינו אוכל כשר לכתוב עליו את הגט, הַאי סָבְרָא – שאינה מתגרשת בכסף מָנָא לֵיהּ, הרי אין לו פסוק מיותר למעט כן. עונה הגמרא: מִ'סֵּפֶר כְּרִיתוּת' נַפְקָא לֵיהּ – בזה שהתורה הסמיכה את המלה 'סֵפֶר' למלה 'כְּרִיתֻת' באה ללמד שרק סֵפֶר כּוֹרְתָהּ – מרחיקה ומגרשה מבעלה, וְאֵין דָּבָר אַחֵר כּוֹרְתָהּ.

מקשה הגמרא: וְאִידָּךְ – רבנן שדרשו מ'סֵפֶר כְּרִיתֻת' לספירת דברים בעלמא, מדוע לא נאמר בתורה 'ספר גירושין'. מתרצת הגמרא: הַהוּא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְדָכָר הַכּוֹרֶת בֵּינוֹ לְבֵינָהּ – שיהיה הגט מבדיל ביניהם לגמרי, ולא תשאר האשה מוגבלת על ידו לעולם על ידי תנאי. כְּדְתַנְיָא, אם נתן לאשתו גט ואמר לה הֲרֵי זֶה גִּיטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁלֹּא תִּשְׁתִּי יַיִן לעולם, או וְעַל מְנָת שֶׁלֹּא תָּלִין לְבֵית אָבִיךְ לְעוֹלָם, אֵין זֶה כְּרִיתוּת, ואינה מגורשת, כיון שלא קבע לה זמן וכל ימיה קשורה ואגודה בו, שמחמתו היא מוגבלת לא לעשות מעשים אלו. אבל אם התנה שלא תלך לבית אביה או שלא תשתה יין כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם, הֲרֵי זֶה נחשב לִכְרִיתוּת, כיון שיכולה לבוא לידי הפרדה ממנו לסוף שלושים יום, שהרי לא עשה התנאי לעולם, לכן כבר מעכשיו מותרת להינשא מהתורה. שואלת הגמרא: וְאִידָּךְ – רבי יוסי הגלילי שדרש מ'סֵפֶר כְּרִיתֻת' למעט שאי אפשר לגרש אשה על ידי נתינת כסף, מהיכן לומד שצריך שיהיה דבר הכורת לגמרי, ושלא יהיה תנאי לעולם. מתרצת הגמרא: מִ'כְּרֻת' 'כְּרִיתוּת' נַפְקָא – שיכלה התורה לקצר ולכתוב 'ספר כרת', והאריכה וכתבה 'סֵפֶר כְּרִיתֻת', כדי לדרוש דרשה נוספת, שצריך שהגט יהיה דבר הכורת בינו לבינה. שואלת הגמרא: וְאִידָּךְ – רבנן שדרשו מתיבת 'כְּרִיתֻת' שצריך שהגט יהיה כורת בינו לבינה לגמרי, מדוע נכתב בתורה 'כְּרִיתֻת' ולא נכתב רק 'כרת'. מבארת הגמרא: 'כָּרֵת' 'כְּרִיתוּת', לֹא דָּרְשֵׁי – רבנן סברו שאין לדרוש דרשה נוספת מאריכות הלשון.

משנה

הָעוֹשֶׂה את סוּכָתוֹ על הקרקע בֵּין הָאִילָנוֹת, וְלא עשה לסוכה דפנות, אלא הָאִילָנוֹת הם משמשות דְּפָנוֹת לָהּ, ואת הסכך סמך על גבי עמודים, כְּשֵׁרָה.

גמרא

אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב, כָּל מְחִיצָה שהיא רפויה ועשויה דרך ארעי עַד שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לַעֲמוֹד בִּפְנֵי רוּחַ מְצוּיָה – רוח שדרכה להיות, ומתנענעת המחיצה ברוח, אֵינָהּ מְחִיצָה, ואפילו בזמן שאין הרוח נושבת, משום שכל מחיצה שאינה חזקה ובריאה בשיעור זה אינה נחשבת מחיצה. מקשה הגמרא: תְּנַן – שנינו במשנתינו, הָעוֹשֶׂה סוּכָתוֹ בֵּין הָאִילָנוֹת וְהָאִילָנוֹת משמשות כִּדְפָנוֹת לָהּ כְּשֵׁרָה. וְהָא האילנות קָאָזֵיל וְאָתֵי – הולכים ובאים על ידי הרוח מצד לצד, ואינם עומדים ברוח מצויה. מתרצת הגמרא: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן – משנתינו שהכשירה אילנות לדפנות הסוכה מדברת בְּאִילָנוֹת קָשִׁין – עבים, שאינם נדים ממקומם על ידי רוח מצויה. מקשה הגמרא: וְהָאֵיכָּא נוֹפוֹ – ענפיו ועליו של האילן שאף הם משמשים חלק מן המחיצה [ואין הגזעים לבד מספיקים למחיצה, שהרי יש חלל ביניהם], והענפים והעלים ודאי אינם יכולים לעמוד ברוח מצויה. מתרצת הגמרא: דְּעָבִיד לֵיהּ בְּהוּצָא וְדָפְנָא – ארג את הענפים והעלים בלולבי דקל ובענפי עץ הדפנה ועשאן כמין דופן, ועל ידי אריגה זו אינם יכולים לנוע ברוח מצויה. אבל ענפי אילן שאינם קשורים אמנם פסולים מלשמש כמחיצה משום שאין יכולים לעמוד ברוח מצויה. מקשה הגמרא: אִי הָכִי שמשנתינו מדברת באופן זה, מַאי לְמֵימְרָא – מה באה המשנה להשמיענו, פשיטא שהסוכה כשרה וכי מה איכפת לנו ממה עשה את דפנות הסוכה. מתרצת הגמרא: מַהוּ דְּתֵימָא לפסול סוכה זו שעשויה מאילנות משום שניזַר דִּלְמָא אָתֵי לְאִשְׁתַּמּוּשֵׁי בְּאִילָן – נגזור שמא יבוא להניח ביום טוב של סוכות חפצים וכלים על דפנות הסוכה העשויות מאילנות המחוברים לקרקע, וחכמים גזרו שלא להשתמש באילן בשבת שמא יבוא לתלוש ממנו קיסם לחצוץ בו את שיניו, ושמא נחשוש אף כאן שלא לעשות סוכה מן האילנות כיון שדרך הוא להניח שם כלים, קָא מַשְׁמַע לָן שלא גזרו כן, ומותר לעשות את דפנות הסוכה מן האילנות.

תָּא שְׁמַע, שנינו במשנה לענין פסי ביראות, אם במקום אחד מהדיומדין הָיָה שָׁם אִילָן שעוביו אמה על אמה, אוֹ גֶּדֶר מרובעת אמה על אמה, אוֹ מְחִיצַת הַקָּנִים – קנים סמוכים זה לזה שביניהם פחות משלושה טפחים שיש עליהם דין לבוד, והרי הם כמחוברים, נִידּוֹן מְשׁוּם דִּיוֹמֶד – הרי הם כעמודים הנחלקים אמה לצפון ואמה למזרח [וכן לכל רוח] ונחשבים כמחיצה לבור. הרי שאף שיש באילן ענפים ועלים והם נעים ונדים ברוח ואינם עומדים ברוח מצויה, הם נדונים כדיומד, שלא כדברי רב אחא בר יעקב. מתרצת הגמרא: הָתָם נַמִּי, מה שנוף האילן נחשב מחיצה הוא מְשׁוּם דְּעָבִיד לֵיהּ בְּהוּצָא וְדָפְנָא – שארג את הענפים והעלים בלולבי דקל ובענפי עץ הדפנה ואינם נדים ברוח מצויה, ולכך הם נידונים כמחיצת דיומד.

תָּא שְׁמַע, אִילָן הַמֵּיסֵךְ עַל הָאָרֹן – שענפיו ועליו גדולים וארוכים

המשך בעמוד קכו

מאוד, ונוטים כלפי מטה עד שמגיעים סמוך לקרקע, **אִם אֵין נוֹפוֹ** – ענפיו ועליו **גָּבוֹהַּ מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים**, הרי הם כמחוברים לקרקע מדין לבוד, **וּמְטַלְטְלִין תַּחְתָּיו** בשבת, משום שהנמצא תחתיו הרי הוא מוקף במחיצות הנוף, והרי זה רשות היחיד. **וְאַמַּאי** – מדוע נחשב הנוף למחיצה, **הָא קָא אָזֵיל וְאָתֵי** – הרי הנוף בא והולך ומתנועע על ידי הרוח, ולרב אחא בר יעקב באופן זה אינו נחשב מחיצה. מתרצת הגמרא: **הָתָם נָמֵי דְּעָבֵיד לֵיהּ בְּהוּצָא וְדָפְנָא** – שארג את הענפים והעלים בלולבי דקל ובענפי עץ הדפנה, ולכן הם נחשבים מחיצה. מקשה הגמרא: **אִי הָכִי** – אם כן, הרי נחשב הנוף למחיצה מעולה וטובה, **וְנֵיטַּלְטַל בְּכוּלֵּיהּ** – תחת כל שטח האילן אפילו הוא גדול מאוד [או שאם היו אילנות רבים סמוכים זה לזה יהיה מותר לטלטל תחת כולם], **אֲלָמָּה** – מדוע **אָמַר רַב הוּנָּא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ** בדין אילן זה, **שֵׁאֵין מְטַלְטְלִין בּוֹ**